

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 202g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului
19 alin. (3) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995
cu privire la statutul judecătorului

(tragerea la răspundere penală a judecătorului)

CHIȘINĂU

16 februarie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Aliona Balaban, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 8 decembrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 16 februarie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 19 alin. (3) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, ridicată de dl Iurie Gundiuc, administratorul S.R.L. „Neocasa”, în dosarul nr. 10-1335/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Alina Gorceac de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află în proces de examinare plângerea depusă de S.R.L. „Neocasa” în conformitate cu prevederile articolului 313 din Codul de procedură penală referitoare la declararea nulității refuzului de a examina o plângere privind tragerea la răspundere penală a unui judecător.

4. Pe 27 iulie 2020, un procuror din cadrul Procuraturii Generale a comunicat administratorului S.R.L. „Neocasa” răspunsul nr. 22-188/20-738, prin care l-a informat că, potrivit articolului 19 alin. (3) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în îndeplinirea justiției și pentru hotărârea pronunțată dacă nu va fi stabilită, prin sentință definitivă, vinovăția lui de abuz criminal.

5. Nefiind de acord cu răspunsul prezentat de procuror, administratorul S.R.L. „Neocasa” a contestat răspunsul la procurorul ierarhic superior. Pe 3 august 2020, prin răspunsul nr. 22-188/20-782, procurorul ierarhic superior i-a respins cererea, invocând prevederile articolului 19 alin. (3) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

6. Pe 3 august 2020, administratorul S.R.L. „Neocasa” a depus în instanța de judecată o plângere, în conformitate cu articolul 313 din Codul de procedură penală.

7. Pe 29 septembrie 2020, în cadrul ședinței de judecată, dl Iurie Gundiuc, administratorul S.R.L. „Neocasa”, a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 19 alin. (3) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

8. Prin Încheierea din 13 octombrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 19 alin. (3) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...]”.

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

[...]”.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului sunt următoarele:

Articolul 19
Inviolabilitatea judecătorului

„[...]”

(3) Judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în înfăptuirea justiției și pentru hotărârea pronunțată dacă nu va fi stabilită, prin sentință definitivă, vinovăția lui de abuz criminal.

(4) Urmărirea penală împotriva judecătorului poate fi pornită doar de către Procurorul General sau prim-adjunctul, iar în lipsa acestuia de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile Codului de procedură penală. În cazul săvârșirii de către judecător a infracțiunilor specificate la art.243, 324, 326 și 330² ale Codului penal al Republicii Moldova, precum și în cazul infracțiunilor flagrante, acordul Consiliului Superior al Magistraturii pentru pornirea urmăririi penale nu este necesar.

[...]”.

[Articolul 19 alin. (3) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului în redacția de până la adoptarea Legii nr. 205 din 26 noiembrie 2020 pentru modificarea unor acte normative]

Articolul 19
Inviolabilitatea judecătorului

„[...]”

(3) Judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în înfăptuirea justiției și pentru hotărârea pronunțată, cu excepția cazului în care vinovăția acestuia a fost stabilită prin sentință definitivă sau, în cadrul unei proceduri disciplinare, s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale, care au dus la una dintre consecințele prevăzute la art.2007 alin.(1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.

(4) Urmărirea penală împotriva judecătorului poate fi pornită doar de către Procurorul General sau prim-adjunctul, iar în lipsa acestuia de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile Codului de procedură penală. În cazul săvârșirii de către judecător a infracțiunilor specificate la art.243, 324, 326 și 330² ale Codului penal al Republicii Moldova, precum și în cazul infracțiunilor flagrante, acordul Consiliului Superior al Magistraturii pentru pornirea urmăririi penale nu este necesar.

[Articolul 19 alin. (3) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului în redacția Legii nr. 205 din 26 noiembrie 2020 pentru modificarea unor acte normative]

11. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 313
Plângerea împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații

„(1) Plângerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuit, învinuit, apărător, partea vătămată, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe, în cazul în care persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plângerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plângerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.

[...]

(4) Plângerea se examinează de către judecătorul de instrucție în termen de 10 zile, cu participarea procurorului și cu citarea persoanei care a depus plângerea, precum și a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plângerii. Neprezentarea persoanei care a depus plângerea și/sau a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plângerii nu împiedică examinarea acesteia. Procurorul este obligat să prezinte în instanță materialele corespunzătoare. În cadrul examinării plângerii, procurorul și persoana care a depus plângerea, precum și persoanele ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plângerii dau explicații.

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. În argumentarea excepției de neconstituționalitate, autorul ei susține că prevederile articolului 19 alin. (3) din Legea cu privire la statutul judecătorului sunt neconstituționale, pentru că nu-i permit petiționarului să solicite pornirea cauzei penale în privința judecătorului care a pronunțat o încheiere contrară legii. Potrivit autorului excepției, acest fapt generează încălcarea dreptului de acces liber la justiție și la apărare.

13. În opinia autorului, prevederile contestate sunt contrare articolelor 4, 8, 20, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea cu privire la statutul judecătorului, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces (a se vedea supra § 1). Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile articolului 19 alin. (3) din Legea cu privire la statutul judecătorului, care stabilesc că judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în îndeplinirea justiției și pentru hotărârea pronunțată dacă nu va fi stabilită, prin sentință definitivă, vinovăția lui de abuz criminal.

18. Curtea reține că după adoptarea încheierii judecătorești prin care a fost admisă cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, pe data de 26 noiembrie 2020, Parlamentul a adoptat Legea nr. 205 pentru modificarea unor acte normative, care conține textul contestat de autorul sesizării într-o nouă redacție. Prin urmare, începând cu 25 decembrie 2020, data intrării în vigoare a Legii nr. 205 pentru modificarea unor acte normative, articolul 19 alin. (3) din legea contestată are următoarea

redacție: „Judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în înfăptuirea justiției și pentru hotărârea pronunțată, cu excepția cazului în care vinovăția acestuia a fost stabilită prin sentință definitivă sau, în cadrul unei proceduri disciplinare, s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale, care au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.”

19. În aceste condiții, Curtea reiterează că, pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată și asupra actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă în soluționarea cauzei (HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 73). Astfel, Curtea va analiza prevederile contestate în redacția de până la adoptarea Legii nr. 205 din 26 noiembrie 2020 pentru modificarea unor acte normative, prin prisma argumentelor autorului.

20. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată de instanța de judecată în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate (a se vedea §§ 3-6 supra).

21. Curtea observă că prevederile legale contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

22. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept constituțional. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 21; DCC nr. 61 din 11 iunie 2020, § 35; DCC nr. 107 din 29 septembrie 2020, § 25; DCC nr. 116 din 13 octombrie 2020, § 18; DCC nr. 125 din 22 octombrie 2020, § 22; DCC nr. 135 din 24 noiembrie 2020, § 18).

23. Așadar, autorul excepției a pretins că prevederile contestate sunt contrare articolelor 4 [*drepturile și libertățile omului*], 8 [*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*], 20 [*accesul liber la justiție*], 26 [*dreptul la apărare*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

24. Curtea reține că, potrivit articolelor 24 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 39 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea trebuie să fie motivată. Prin urmare, această condiție nu este îndeplinită în raport cu articolele 4, 8 și 26 din Constituție. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 31).

25. Cu referire la pretinsa încălcare a articolului 54 din Constituție, Curtea a reținut în jurisprudența sa că acesta nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil acest articol autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 94 din 4 august 2020, § 24; DCC nr. 142 din 15 decembrie 2020, § 27).

26. În continuare, Curtea va analiza dacă prevederile articolului 19 alin. (3) din Legea cu privire la statutul judecătorului implică vreo ingerință în dreptul garantat de articolul 20 din Constituție.

27. Curtea notează că nu reține argumentele invocate de autorul sesizării în privința existenței unei ingerințe în articolul 20 din Constituție. Analizând prevederile contestate, Curtea observă că din conținutul acestora rezultă că judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în îndeplinirea justiției și pentru hotărârea pronunțată dacă nu va fi stabilită, prin sentință definitivă, vinovăția lui de abuz criminal.

28. Totodată, Curtea remarcă faptul că, potrivit alin. (4) din articolul 19 din Legea cu privire la statutul judecătorului, urmărirea penală împotriva judecătorului poate fi pornită doar de către Procurorul General sau prim-adjunctul său, iar în lipsa acestuia de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile Codului de procedură penală.

29. Astfel, prevederile legale în discuție permit tragerea judecătorilor la răspundere penală în exercitarea funcțiilor lor judiciare în cazul stabilirii prin sentință definitivă a abuzului criminal. Prin urmare, Curtea nu poate reține argumentele autorului sesizării cu privire la incidența articolului 20 din Constituție.

30. Faptul că procurorii au refuzat pornirea urmăririi penale împotriva unui judecător în baza normei contestate nu reprezintă o problemă de ordin constituțional, ci una de interpretare și de aplicare a legii, a cărei rezolvare îi revine instanței de judecată competente (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, § 19; DCC nr. 106 din 7 octombrie 2019, § 25; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 56; DCC nr. 35 din 23 martie 2020, § 29).

31. În baza celor menționate supra, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 19 alin. (3) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, ridicată de dl Iurie Gundiuc, administratorul S.R.L. „Neocasa”, în dosarul nr. 10-1335/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 16 februarie 2021

DCC nr. 25

Dosarul nr. 202g/2020